

Kemi og Fødevarekvalitet
J.nr. 2021-29-31-00339
Ref. CAHAA/ISAQU
Dato: 27-06-2022

Høringsnotat vedr. bekendtgørelse om fiskeri i Københavns Havn

Udkast til bekendtgørelse om fiskeri i Københavns Havn blev sendt i ekstern høring den 7. april 2022 med frist for afgivelse af høringssvar den 12. maj 2022.

Fødevarestyrelsen har modtaget høringssvar fra 14 organisationer, virksomheder og lystfiskere:

Følgende 14 høringssparter har fremsendt bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse: Dansk Lystfiskeri, Danmarks Sportsfiskerforbund, Fiskeringen, Fisk & Fri, Fiskeklub København, Malthe Larsen, Christian Stenild, Steen Kehler, Sixten Rasmussen, John Hansen, Carsten Skadhauge, Jacob Bøggild, Per Fischer og Zeynel Palamutcu.

Høringssvarene har berørt følgende punkter:

1. Forbud mod fangst vs. forbud mod hjemtagning
2. Fiskeriets rekreative effekter
3. Forbuddets geografiske afgrænsning
4. Overskridelse af grænseværdien for kviksløv
5. Forbuddets erhvervsøkonomiske konsekvenser
6. Lynetteholm

I det følgende gennemgås de væsentligste høringssvar og Fødevarestyrelsens kommentarer hertil. Høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Det bemærkes, at udkast til bekendtgørelsen ligeledes har været i høring hos andre styrelser og ministerier. Deres høringssvar offentliggøres ikke.

Det bemærkes endvidere, at Fødevarestyrelsen efter høring har lempet straffebestemmelsen således, at den der overtræder hjemtagningsforbuddet, alene kan straffes med bøde. Bestemmelsen om fængselsstraf er herefter fjernet.

Ad 1. Forbud mod fangst vs. forbud mod hjemtagning

Flere høringsparter (Dansk Lystfiskeri, Danmarks Sportsfiskerforbund, Fiskeringen, Fiskeklub København, Malthe Larsen, Christian Stenild, Steen Kehler, Sixten Rasmussen og Carsten Skadhauge) foreslår, at forbuddet i bekendtgørelsens § 2 ændres fra et forbud mod fiskeri til et forbud mod hjemtagning, således at bestemmelsens ordlyd bliver følgende:

§ 2. Der er forbud mod hjemtagning i Københavns Havn af arterne torsk (*Gadus morhua*), skrubber (*Platichthys flesus*), sild (*Clupea harengus*), aborre (*Perca fluviatilis*) og ål (*Anguilla anguilla*).

Hertil anfører Dansk Lystfiskeri og Danmarks Sportsfiskerforbund, at forbuddet mod fiskeri af torsk de facto vil lukke for lystfiskeriet i Københavns havn, da hovedparten af lystfiskeriet er rettet imod denne art. Danmarks Sportsfiskerforbund anfører, at det ikke er tilfældet ved det hidtidige forbud, da det omfattede fiskeri er så relativt specialiseret med brug af særlige agn- og forfangstyper. Et forbud mod at fiske torsk vil dog reelt gøre det umuligt at fiske efter en række andre arter, og i praksis kriminalisere alle, der smider snøren i vandet i Københavns Havn – også dem, der ikke målrettet fisker efter torsk.

Dansk Lystfiskeri, Danmarks Sportsfiskerforbund, Fiskeklub København og Jacob Bøggild bemærker, at et forbud vil være svært at håndhæve, idet det skal bevises, at en lystfisker fisker målrettet efter torsk. Forbuddet bør være midlertidigt og suppleres af en oplysningskampagne. Dansk Lystfiskeri anfører, at det bør være op til den enkelte lystfisker, om man vil spise sin torsk, hvis blot lystfiskeren er klar over risikoen.

Danmarks Sportsfiskerforbund og Fiskeklub København opfordrer til, at undersøgelsen gentages dels med henblik på at opspore eventuelle kilder til forureningen og dels for at finde ud af, om forureningen er stigende eller aftagende.

Fødevarestyrelsen imødekommer det indkomne forslag og ændrer bestemmelsens ordlyd, således at der indføres et forbud mod hjemtagning af arterne torsk (*Gadus morhua*), skrubber (*Platichthys flesus*), sild (*Clupea harengus*), aborre (*Perca fluviatilis*) og ål (*Anguilla anguilla*). Dermed ændres det hidtidige forbud mod fiskeri af arterne skrubber (*Platichthys flesus*), sild (*Clupea harengus*), aborre (*Perca fluviatilis*) og ål (*Anguilla anguilla*) fremadrettet også til forbud mod hjemtagning af arterne.

Ad 2. Fiskeriets rekreative effekter

Jacob Bøggild bemærker, at fiskeriets rekreative og sundhedsmæssige værdi er stor, idet det er et aktivt fiskeri, hvor man skal bevæge sig rundt for at finde fiskene, og det gøres lettest på cykel. Fiskeriet giver således både frisk luft og motion til dem, der dyrker det – ud over den glæde og fornøjelse, det i øvrigt giver at fiske. Denne værdi er i sagens natur også en samfundsøkonomisk værdi.

Danmarks Sportsfiskerforbund og Fiskeklub København bemærker, at havnen er en vigtig rekreativ ressource for rigtig mange københavnske lystfiskere. Der er kommet flere til siden foråret 2020, og de er med til at skabe liv i bybilledet. De rekreative muligheder bør ikke begrænses, men de mange lystfiskere skal heller ikke risikere at hjemtage og spise fisk, der indeholder kviksølv eller andre giftstoffer over grænseværdierne.

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at forbuddet skal sikre den danske befolkning mod indtagelse af for høje værdier af det sundhedsskadelige tungmetal kviksølv.

Ændringen af forbuddet til at omfatte torsk skyldes, at EU-grænseværdien for kviksølv i torsk sættes ned fra 0,5 til 0,3 mg/kg, og at torsk fanget i Københavns Havn dermed ikke vil kunne overholde grænseværdien. Grænseværdien reduceres på baggrund af en [risikovurdering](#) foretaget af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA). EU-grænseværdien for kviksølv er fastsat i forordning (EU) nr. 2022/617 af 12. april 2022 om ændring af forordning (EF) nr. 1881/2006 for så vidt angår grænseværdier for kviksølv i fisk og salt.

Det er således Fødevarestyrelsens vurdering, at forbuddet vil have en positiv indvirkning på menneskers sundhed og dermed samfundsøkonomien. Det er ikke muligt at kvantificere indvirkningen.

Det bemærkes i øvrigt, at ændringen af bestemmelsens ordlyd, jf. pkt. 1, og dermed indførelse af et hjemtagningsforbud, ikke vil begrænse de rekreative muligheder i Københavns Havn.

Ad 3. Forbuddets geografiske afgrænsning

Jacob Bøggild bemærker, at forbuddet er inkonsekvent af flere grunde. For det første er der ved prøver fundet skadelige stoffer over grænseværdierne hos fisk andre steder i landet, hvilket hverken har ført til forbud mod fiskeri eller hjemtagning af torsk. I stedet er der rådgivet om ikke at hjemtage og spise fisk fra de fiskevande, hvor der er konstateret et problem. Således kan befolkningen selv kan tage stilling og agere hensigtsmæssigt på et oplyst grundlag. For det andet opholder flere af de arter, der kan blive omfattet af et forbud, sig kun i havnen en del af året. Det gælder i høj grad torsk (men også aborrer). De torsk, der fanges i havnen i vinterhalvåret, kan fanges i Øresund i sommerhalvåret, hvorefter de frit kan hjemtages og spises (hvis fiskekvoten er overholdt).

Carsten Skadhauge bemærker tilsvarende, at torsken trækker væk om sommeren (vandet bliver for varmt) og de kommer ind om efteråret. Der er tale om torsk, der trækker rundt i hele Østersøen. Om efteråret og den første del af vinteren er der således tale om "friske" fisk, mens der om foråret er tale om fisk, der kan have opholdt sig i havnen i flere måneder. Er der forskel på kviksølvindholdet i torsk hen over sæsonen? Hvor hurtigt bliver de kontamineret? Er det overhovedet i havnen, at fisken bliver kviksølvforurenede, eller er problemet udbredt i hele den vestlige Østersø (man kunne forestille sig en kombination)?

Zeynel Palamutcu bemærker, at forbuddet virker forhastet, når det sker på baggrund af en undersøgelse af i alt 20 torsk i efteråret 2020. Han stiller derfor spørgsmålstegn ved om undersøgelsen med de 20 fisk er det eneste data, som ligger til grund for forbuddet, eller om der er andre undersøgelser, som understøtter, at det samfundsmæssigt giver mening af forbyde torskefiskeri i havnen. Han anfører, at forbuddet mangler perspektivering, bl.a. i forhold til andre forureningskilder som trafik, øvrige fødevarer (laks indeholder også kviksølv), samt mængden af torsk der bliver spist. Er indtagelse af maks. 2-3 torsk fra havnen om året virkelig sundhedsfarligt på lang sigt?

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at miljøkontrollen i København igennem årene har indsamlet data for bl.a. kviksølv i fisk fra Københavns Havn. Fiskene er fanget flere steder i havnen, og data har vist, at indhold af kviksølv i torsk generelt har ligget højere end der normalt ses. Kviksølv ophobes igennem fødekæden og er højest i store gamle rovfisk højest i fødekæden. Normalt er indhold af kviksølv i torsk relativt lavt.

Mere om miljøkontrollens resultatet kan læses i [rapporten](#).

Ændringen af forbuddet til at omfatte torsk skyldes, at EU-grænseværdien for kviksølv i torsk sættes ned fra 0,5 til 0,3 mg/kg, og at torsk fanget i Københavns Havn dermed ikke vil kunne overholde grænseværdien. EU-grænseværdien for kviksølv findes i forordningen nr. 2022/617 af 12. april 2022 om ændring af forordning (EF) nr. 1881/2006 for så vidt angår grænseværdier for kviksølv i fisk og salt.

Fødevarestyrelsen har [kostråd om fisk, som også tager hensyn til kviksølv](#). EU Kommissionen kom i 2014 med et tilsvarende [kostråd](#). Kviksølv påvirker udviklingen af nervesystemet og dermed hjernen – og da det udvikles hos fostre og børn, så er det især gravide, ammende og børn under 14 år, som er i risiko. For denne befolkningsgruppe kan et højt indtag af kviksølv i et enkelt måltid have en betydning – hvorimod det for mange andre kemiske forureninger er indtaget over lang tid, som har betydning. For kviksølv er det begge forhold, som har betydning.

Fødevarestyrelsens kostråd og EU's grænseværdier er baseret på en [risikovurdering](#) foretaget af Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA).

Ad 4. Overskridelse af grænseværdien for kviksølv

Fiskeringen og Dansk Lystfiskeri bemærker, at det af Fødevarestyrelsens [rapport](#) om miljøforureningen fremgår, at kviksølvindholdet i torsk fra havnen ikke er signifikant højere end EU-grænseværdien (Kommissionens forordning (EF) 1881/2006), og stiller derfor spørgsmålstegn ved behovet for et forbud, jf. citat fra TV2-Lorry: "Ifølge Henrik Nielsen, der er chef for Kemi og Fødevarekvalitet hos Fødevarestyrelsen, er det for farligt at lade lystfiskere fange torsk fra inderhavnen, da de har fundet for høje koncentrationer af kviksølv i torskebestanden".

Per Fischer bemærker, at kviksølvindholdet i de meget begrænsede undersøgelser, der er foretaget, var på tidspunktet for prøvetagningen under grænseværdien, og dermed ikke kategoriseret som usunde for mennesker. Nu grundet nye lavere grænseværdier fra EU, er torsken i havnen pludselig ikke egnet som menneskeføde. Han stiller spørgsmålstegn ved, om der er nogen videnskabelige undersøgelser, der kan dokumentere skadeligheden af den mængde kviksølv, der findes i torsken? Om der er foretaget en vurdering af, hvor mange kg torsk en person skal spise før, det er skadeligt?

Han anfører i forlængelse heraf, at der bør gennemføres flere videnskabelige studier før end, der tages beslutning om at begrænse fiskeriet i havnen. Fiskeriet er vigtigt for mange mennesker og under corona-tiden, var der virkelig mange, specielt børn og unge, der nød godt af muligheden for at komme ud i den friske luft og prøve at fange en fisk (specielt torsk).

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at ændringen af forbuddet til at omfatte torsk skyldes, at EU-grænseværdien for kviksølv i torsk sættes ned fra 0,5 til 0,3 mg/kg, og at torsk fanget i Københavns Havn dermed ikke vil kunne overholde grænseværdien.

EU-grænseværdien reduceres på baggrund af en [risikovurdering](#) foretaget af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA). Grænseværdien findes i forordningen nr. 2022/617 af 12. april 2022 om ændring af forordning (EF) nr. 1881/2006 for så vidt angår grænseværdier for kviksølv i fisk og salt.

Fødevarestyrelsen har [kostråd om fisk, som også tager hensyn til kviksølv](#). EU Kommissionen kom i 2014 med et tilsvarende [kostråd](#). Kviksølv påvirker udviklingen af nervesystemet og dermed hjernen – og da det udvikles hos fostre og børn, så er det især gravide, ammende og børn under 14 år, som er i risiko. For denne befolkningsgruppe kan et højt indtag af kviksølv i et enkelt måltid have en betydning – hvorimod det for mange andre kemiske forureninger er indtaget over lang tid, som har betydning. For kviksølv er det begge forhold, som har betydning.

Ad 5. Forbuddets erhvervsøkonomiske konsekvenser

Flere høringsparter ([Dansk Lystfiskeri](#), [Danmarks Sportsfiskerforbund](#), [Fiskeringen](#), [Fiskeklub København](#), [Jacob Bøggild](#) og [Malthe Larsen](#), [Jens Bursell](#)) bemærker, at forbuddet vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet det vil betyde et fald i det lokale erhvervs omsætning, f.eks. fiskegrejsbutikker.

[Danmarks Sportsfiskerforbund](#) og [Fiskeklub København](#) bemærker, at forbuddet vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser, da lystfiskeri på havneområdet ifølge brancheforeningen Dansk Lystfiskeri bidrager med ca. 30 pct. af de københavnske grejbutikkers totale omsætninger og er således mange millioner værd.

[Jacob Bøggild](#) bemærker ligeledes, at forbuddet ignorerer de positive effekter fiskeriet efter navnlig torsk har for den lokale økonomi. Fiskeriet i havnen er populært og det er navnlig torskefiskeriet, der er attraktivt. Torskefiskeriet skaber derfor en betydelig omsætning hos de lokale fiskegrejsforhandlere. Da det er et tilgængeligt fiskeri for alle, også folk med mindre økonomisk råderum, vil denne omsætning næppe blive erstattet af en omsætning af grej til andre former for fiskeri, der er dyrere at dyrke i forhold til transportudgifter, udstyr og eventuelle klubmedlemsskaber

[Malthe Larsen](#) bemærker, at det fremgår af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris rapport af 2010 "[Lystfiskeri I Danmark](#)", at en gennemsnitlig dansk lystfisker bruger ca. 4.000 kr. om året på hobbyen. Det svarer, jf. rapporten, til en omsætning på ca. 2,5 mia. kr., hvoraf at ca. 1,1 mia. kr. er aktivitetsskabende forbrug. Dette skaber ca. 2.000 jobs i Danmark.

Alle lystfiskere har på et tidspunkt fanget deres første fisk, og for rigtig mange Københavnerne, har denne fisk været en torsk i Københavns Havn (ca. 25 pct. af Danmarks lystfiskere bor i Region Hovedstaden, men "kun" 13 pct. af det lystfiskeri der bedrives i Danmark, foregår i Regionen). Herefter er interessen vækket, og fiskeri andre steder udforskes, og skaber omsætning.

[Fisk & Fri](#) bemærker, at tusindvis af lystfiskere handler deres grej til fiskeri i havnen i de Københavnske grejbutikker, hvor netop dette grej udgør en stor del af omsætningen. For at anskueliggøre hvor mange der faktisk fisker med stang og snøre i havnen nævnes, at facebookgruppen "Fiskeri i Københavns Havn" har 15.700 følgere, hvoraf de fleste fisker i havnen – ofte eller af og til.

[Fødevarestyrelsen](#) bemærker hertil, at erhvervsøkonomiske konsekvenser omfatter de forskellige typer konsekvenser, som regulering har for danske virksomheder. Det

gælder både de direkte omfattede virksomheder og øvrige brancher, som indirekte påvirkes af reguleringen. Der er tale om både de umiddelbare konsekvenser i form af f.eks. nye udgifter for virksomhederne og evt. konsekvenser på længere sigt, f.eks. afledte effekter. Hvis ny regulering medfører væsentlige direkte erhvervsøkonomiske konsekvenser, er der krav om, at konsekvenserne skal kvantificeres.

Forbuddet mod fiskeri af bestemte fiskearter i Københavns Havn berører alene private lystfiskere, da der ikke drives erhvervsfiskeri i Københavns havn. Forbuddet har således ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet (fiskeri).

Som høringsparterne anfører, kan der være afledte økonomiske konsekvenser for andre erhverv, f.eks. som nævnt fiskegrejsforhandleren. Da disse ikke er såkaldte væsentlige direkte erhvervsøkonomiske konsekvenser, er der ikke krav om, at disse skal kvantificeres. Det bemærkes, at Erhvervsstyrelsen ligeledes har vurderet, at forbuddet ikke har væsentlige direkte erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Det bemærkes i øvrigt, at ændringen af bestemmelsens ordlyd, jf. pkt. 1, og dermed indførelse af et hjemtagningsforbud, forventeligt ikke i samme grad vil medføre de beskrevne afledte økonomiske konsekvenser for andre erhverv, f.eks. fiskegrejsforhandleren.

Ad 6. Lynetteholm

John Hansen bemærker, at der findes tungmetaller i bunden omkring havnen, og at de samtidig via strøm og opgravning spredes i et område fra Rungsted til Øresundsbroen. Det opgravede såkaldte toplag er en "kemisk bombe" – der henvises til videoen; [Lynetteholm. Miljø katastrofe på vej](#). Han anfører, at omfanget af spredningen vil føre til et forbud mod fiskeri i Øresundsområdet ud for Amager Øst og nord for København, og spørger afslutningsvist, om Fødevarestyrelsen vil stå til mål herfor.

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at miljøkontrollen i København løbende indsamler data for tungmetaller i fisk, og at styrelsen på denne baggrund følger udviklingen og iværksætter evt. nødvendige foranstaltninger med henblik på at beskytte den danske befolkning mod indtagelse af de sundhedsskadelige metaller.